

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Sacramentis. In qua Tractatibus decem de Sacramentis in genere, tum
speciatim, videlicet de Baptismo, Confirmatione, Eucharistia spectata ut
Sacramento, & ut sacrificio: de Pœnitentia, de Suffragiis, Indulgentiis, &
Iubilo, de Bulla Cruciat, de Extrema-unctione, & demum de Ordinis
Sacramento ...

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

De obligatione sumendi Eucharistiam ex diuino præcepto. 14

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76649](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76649)

si aliter non possunt. Et ita sustinent Tabiena, & Armilla, casu quo mortuus post semel acceptum viaticum peccaret mortaliter, quod ablit. Henric. lib. 8. cap. 50. solum dicit non decere ob reverentiam sacramenti, si sepius communicare, tacite indicans solum esse minus conveniens, sed non illicitum. Eman. Saâ, verbo Eucharistia. num. 5. & 34. edit. Roman. sine vlla imitatione inquit, posse sapius in eadem ægitudine infirmum etiam non ieiunum communicare, quoties expetere videtur. Laym. existimat, si aliquis assuetus est frequenter communicare, vel sacrificare: & propter deuotionem, ac desiderium difficile abstinere, permitti ipsi posse, vt altero statim die iterum sanctam Eucharistiam e manu sacerdotis accipiat non ieiunus, dummodo mortis periculum instare videatur.

15. Quæ dicta sunt de communione, dici debent de sacrificio, posse inquam sacerdotem constitutum in mortis periculo sacrificare non ieiunum ad se communicandum, si commodè ieiunus facere non possit, sic relato Zambrano docet Layman. dicto lib. 5. tract. 4. cap. 6. q. 6. n. 20. Limitat tamen, nisi aliunde Eucharistiam habere possit. Quam limitationem non credo veram, quia præceptum de ieiunio seruandum ante celebrationem, non tam est propter consecrationem, quam propter communionem illi necessario annexam. Si igitur necessario communicatio suscipienda est à non ieiunus, parum refert quod suscipiatur illo sacerdote celebrante, vel e manu alterius communicante.

16. secundò dubitabis, an ob ministrandum viaticum mortuuro possis non ieiunus sacrificare, cum aliter ministrare non possis? Admittit Maior. in 4. dist. 9. q. 3. ad 5. quinimo addit ob hanc necessitatem posse sacerdotem sine vestibus, & luminibus, & in fermentato sacramentum consecrare. Sed est nimia licentia, & aliena à consuetudine Ecclesiæ. Quapropter ceteri omnes Doctores nullatenus eam facultatem sacerdoti concedunt: præstat enim ritum communem in consecrando hoc sacramento seruari, quam alicuius priuata necessitati succurrere, cui necessitati Ecclesiæ prouidit præcipiens Eucharistiam in sacratio seruari, ne ob defectum sacramenti fideles sine viatico decederent. c. presbyter de consecrat. dist. 2. neue sacerdotes pransi, & comati ad consecrandum hoc sacramentum minus reuerenter accederent. Quæ prouidentia necessaria non esset, si sacerdos etiam non ieiunus consecrare sacramentum posset decurrenre fidelis necessitate. Quod si aliquando hostia consecrata deficiat, quia rarum erit, non obinde ritus celebrandi ante cibum, & potum lege vniuersali stabilitus omitti debet. Atque ita docent Nauarr. cap. 21. num. 51. Henric. lib. 8. cap. 50. num. 1. & cap. 46. Suar. disp. 68. sect. 5. 8. nihilominus. Ægid. de Coninch. q. 80. art. 8. à num. 56. Valq. disp. 211. cap. 5. num. 61. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. quest. 6. num. 21. Tblet. lib. 2. cap. 13. in fine. Bonac. disp. 4. quest. 6. pun. 2. num. 24. Hanc doctrinam limitat Zambrano. de Eucharistia. cap. 3. dub. 6. num. 2. quem sequitur Layman. loco allegato, vt procedat casu quo infirmus aliud sacramentum penitentia, vel extrema unctionis recipere possit, nam si incapax sit alterius sacramenti recipiendi, censent secluso scandalo poss. sacerdotem non ieiunum sacrificare, vt communiõnem ei concedat. Sed nullatenus censeo hanc limitationem admittendam esse. Tum quia ceteri Doctores illius non meminerunt. Tum quia ratio adducta in probationem communis sententia, æquè in hoc casu procedit.

17. Secundus casus exceptus à generali lege seruandi ieiunium pro communione suscipienda sumitur ex reuerentia sacramenti. Si enim probabilis timor adsit alicuius irreuerentia, vel quia sacramentum in manus infidelium timetur aduenturum, vel quia ab animalibus, vel ab igne consumendum, vel ab aliquo alio irreuerenter tractandum, poterit non solum sacerdos, sed eo deficiente laicus non ieiunus sibi propriis manibus ministrare: quia quod in reuerentiam sacramenti statutum est, non debet in illius irreuerentiam cedere. Sic ex omnium sententia docet Valq. disp. 211. cap. 5. num. 57. Suar. disp. 68. sect. 5. Ægid. de Coninch. q. 80. art. 8. in fine. Fagundez. de Eucharistia. lib. 3. c. 5. in fine. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. c. 6. in fine.

18. Tertius casus desumitur ex perfectione sacrificij, quod dupliciter contingere potest, primò si per inadvertentiam loco vini aquam infuderis, illamque sumptis. Secundo si facta consecratione recordaris ieiunum non esse. Tertio si sacerdos facta consecratione consumere sacrificium non potest, vel quia decessit, vel quia sensibus destituitur, in his enim casibus poteris, & debes etiam non ieiunus communicare, ne sacrificium imperfectum relinquatur. Lex enim consecrandi sacrificium perfectum præuolat legi de præmittendo ieiunio. Atque ita docent Valq. Ægid. Suar. Fagund. Layman. locis alleg.

19. Quartus casus ad supradictum reduci debet, cum post peractum sacrificium, & ablationem sumptam reperis in patena, vel corporali aliquas reliquias consecratas, potes illas absumere, etiam si grandiscula sint, quia ad idem

sacrificium pertinet illarum consumptio. Sic Syluest. verbo Eucharistia. 3. 8. Nauarr. cap. 25. num. 89. Soto in 4. dist. 12. quest. 1. art. 8. Suar. disp. 68. sect. 6. Henric. lib. 8. cap. 50. n. 2. Ægid. de Coninch. quest. 80. art. 8. n. 61. Valq. disp. 211. c. 5. à n. 50. Laym. lib. 5. sum. tract. 4. c. 6. q. 6. circa finem n. 22. Bonac. disp. 4. q. 6. pun. 2. n. 12. & 13.

20. Duplicem limitationem huic generali doctrinae adhibent aliqui Doctores. Prima vt incontinenti post ablationem antequam orationes recitentur, particulae absumantur, aliàs non videtur illarum sumptio eadem esse moraliter cum sumptione ablationem precedente. Sic Syluest. loco allegato. Ceterum Valq. Suar. Ægid. Laym. hanc limitationem reprobant, censentque dum Sacerdos ab altari non recesserit, tamen si in ministrando Eucharistiam aliis se diu detinuerit posse prædictas reliquias absumere, quia dum sacerdos ab altari non recedit, ad ipsum pertinet posse consumere quod ibi consecratum est. Secunda limitatio est, vt particulae sint ex consecratis eo sacrificio. Aliàs earum sumptio non videtur ad idem sacrificium pertinere, & cum sumptione precedente ablationem, vnum efficere. Vnde si commodè asseruari possunt, seruandæ sunt: Sic docent Ægid. dicta quest. 80. art. 8. num. 67. Valq. disp. 211. cap. 5. num. 57. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 6. q. 6. num. 22. Suar. disp. 68. sect. 6. post. med. vers. ad primum. Bonac. disp. 4. q. 6. p. 2. num. 14. Fateor hanc limitationem consulendam esse, sed an sub graui culpa, mihi difficile est. Nam reliquiarum consecratio, & consumptio pertinet ad rationem sacrificij accidentariam, cum sine formarum consecratione, & sumptione perfectio sacrificij consistat: sola vnica hostia, & calice consecratis, & sumptis. Ergo si ob sacrificij complementum potest sacerdos post sumptam ablationem reliquias à se consecratas sumere, poterit similiter quæ ab aliis consecratae fuerint, siquidem earum sumptio æquè pertinet ad sacrificium. Item ad sacerdotem pertinet consumere posse non solum formulas à se consecratas, sed etiam quæ ab aliis sunt consecratae. Ergo vtraque consumere poterit, dum ab altari non recedit, quia dum est in altari non censetur moraliter finita consumptio, nec conuiuium peractum.

Illud vero est omnino certum laico, seu sacerdoti more laicorum communicanti non debere reliquias concedi post ablationem, quia communione accepta finit conuiuium, neque ad illius ministerium pertinet reliquias absumere. Sic censent Ægid. Valq. Suar. Bonac. loc. alleg.

21. Quintus casus est, & receptus ab omnibus, cum ieiunium simul cum communione accepta violatur, vt contingit cum in feria 6. hebdomadae sanctæ sacramentum mixtum vino affumitur, item cum hostia hæret labro calicis, nec facile digiti dimoueri potest, & sumi, expedit vinum infundere, & simul cum illo absumere. Item cum palato hæret poteris semel & iterum ablationem sumere, quia in his casibus non censetur violatio ieiunij moraliter communionem præcessisse. Suar. Valq. Laym. Bonac. Ægid. loc. alleg.

22. Sextus est, si grauis nota sacerdoti imminet, ni celebret non ieiunus, vt si incepta missa recorderet ieiunum non esse, velique à celebratione desistere, populus tamen etiam causa manifestata non acquiescit, quinimo graue aliquod malum suscipitur, & scandalum sumit, poterit sacerdos missam profecti, & non ieiunus celebrare, quia præcepta Ecclesiæ eo rigore non obligant. Docent supradicti Doctores.

P V N C T V M XIV.

De obligatione sumendi Eucharistiam ex diuino præcepto.

1. Plures censent nullam esse obligationem ex diuino præcepto sumendi Eucharistiam.
2. Verius est oppositum.
3. Satisfacit cuiusdam obiectiõni.
4. In articulo mortis obligat hoc diuinum præceptum.
5. Non satisfacit communicans extra periculum.
6. Si proximus periculo communicasti satisfacit ex plurium sententia.
7. Verius est oppositum.
8. Fundamentum contrarium dissoluitur.
9. Interdum in vita communicare tenetur iuxta Ecclesiæ determinationem.
10. Infideles asfringi præcepto diuino communicandi aliqui firmanant.
11. Verius est oppositum.

1. Obligatio sumendi Eucharistiam nasci potest ex præcepto diuino, vel Ecclesiastico. Ex præcepto diuino nullam esse obligationem firmanant Bonauent. à num. 4. dist. 12. 2. p. distinct. art. 1. Aleos. in 4. quest. 11. membr. 2. art. 4. §. 1. Gabriel. in canon. missa. lect. 87. lit. i. Syluest. verbo Eucharistia

Eucharistia 3. in princ. Ferrarief. 4. contra gentes c. 61. Faueat D. Thom. in 4. dist. 6. q. unica. art. 2. et dist. 12. q. 3. art. 2. q. 1. Mouentur, quia nullus est scripturæ locus, ex quo hæc obligatio colligi possit. Nam locus ille Ioann. 6. Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem D. Thom. q. 65. art. 4. ad 2. alique Patres explicant de spirituali manducatione. Alias sub vtraque specie esset obligatio à Christo imposta sumendi Eucharistiam. Ex institutione autem huius sacramenti hæc obligatio non colligitur. Nam esto ad nutriendum, & roborandum fideles aduersus Diaboli insidias institutum sit, aliud robur illud accipere fidelis potest, & in gratia accepta perseverare.

2. Nihilominus longè verior sententia est, quam tradit D. Thom. communiter receptus q. 80. art. 11. obligationem esse sumendi Eucharistiam ex Christi præcepto, primò illis verbis tradito: Nisi manducaueritis carnem, &c. quæ sine dubio intelliguntur de manducatione reali, & non de manducatione spirituali, vt colligitur ex contextu, aliàs audientes non forent scandalizati. Neque nouum aliquid Christus affirmaret, cum dixit Qui manducat meam carnem, & bibit meum sanguinem in me manet, & ego in eo, si manducatio, & potus futura essent per fidem, & charitatem. Quia latius profertur Iansen. Maldonar. Tolet. in hunc locum. Valq. disp. 179. cap. 4. Quo supposito conclusionem proba. Si enim illa verba Ioann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu sancto obligationem baptismi non solum necessitate præcepti, sed mediè declarant, cur illa verba, nisi manducaueritis, obligationem saltem præcepti non declarabunt, cum eodem tenore vtraque verba prolata sint. Secundo illis verbis Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem. Nam vt concil. Trident. sess. 13. cap. 2. explicuit, sanctæ Eucharistiæ sumptione colere nos sui memoriam Christus præcepit. At nec præcipit, nec decebat præcipere, vt quoties manducaueritis eius carnem, & biberitis eius sanguinem speciali attentione coleremus eius memoriam, quia sæpè distracti manducamus, sæpè sensibus destituti, sæpè ignorantes ibi passionem, & mortem Christi annunciamus. Ergo solum præcepit, vt eius corpus, & sanguinem sumeremus, quia sumptione vtrpote quæ est passionis, & mortis Dominicæ annunciatio eius memoriam eorum. Neque enim præcipere Christus poterat sumptione sui corporis mortem illius colere, quia simul præciperet sui corporis sumptionem.

3. Neque inde fit præcepisse omnibus fidelibus sumptionem sub vtraque specie. Nam verba illa, nisi manducaueritis intelligenda sunt, si nec manducaueritis, nec biberitis, &c. Sicut intelliguntur illa verba Petri Act. 3. Argentum & aurum non est mihi, id est neque argentum, neque aurum est mihi, ex qua explicatione solum inferitur vnius speciei sumptionem necessariam esse ad vitam. Imo esto daretur de sumptione vtriusque speciei ibi latum fuisse à Christo præceptum, non intelligendum est latum fuisse pro omnibus fidelibus, sed solum pro sacerdotibus celebrantibus, ij enim nisi manducauerint, & biberint vita carebunt, pro aliis vero, prout Ecclesia disposuerit. Verba autem illa Luca 22. Hoc facite in meam commemorationem, quæque referuntur à Paulo 1. Corin. 11. similiter explicanda sunt. Esse inquam Ecclesie præceptum impositum Christi corpus, & sanguinem consecrandi mediis sacerdotibus ipsis, quia sacerdotibus præceptam sumendi datur, quia sumptione memoriam Dominicæ passionis, & mortis recolent, ceteris verò fidelibus non consecrantibus esse præceptum recolendi Dominicam passionem & mortem sumptione Christi corporis, vel sanguinis, prout Ecclesia disposuerit. Cum autem Ecclesia ob grauiam inconuenientia, quæ ex vtu calicis sequi poterant, illius vsum laicis interdixit, consequenter illis interdixit vtu calicis Christi passionem recolere, sed solum vtu sumptione corporis.

4. Hoc præceptum diuinum de sumenda Eucharistia tum affirmatiuum sit, necessariò obligare debet aliquo tempore. Quod autem sit? Non conueniunt Doctores. Nam Caiet. in sum. verbo communio sacramentalis. Armilla eodem n. 4. Siluest. verbo Eucharistia 3. in princ. Ledesma 1. p. 4. q. 21. art. 11. dub. 2. negant obligare in articulo mortis, quia esto sancta Eucharistia vtiatium sit pro itinere ex hac vita ad futuram, non tamen necessarium, sicuti est penitentia lapsis in peccatum, ea enim obtinetur gratia, quæ ius ad gloriam concedit. Non igitur Eucharistia necessaria est. Cæterum longè verius est præcepto diuino omnes fideles astringi ad communionem percipiendam in articulo mortis. Sic D. Thom. quest. 80. art. 11. quem ferè omnes expositores sequuntur, Valen. 1. 4. disp. 6. quest. 8. pun. 4. Suar. disp. 69. sect. 3. Valq. disp. 214. cap. 2. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 5. num. 2. Egid. quest. 80. art. 11. dub. 3. num. 94. Bonac. pluribus relatis disp. 4. quest. 6. pun. 1. num. 1. Ratio conclusionis sumitur ex concilio Niceno can. 13. relato cap. de his 26. quest. 6. et ex concil. Arelaten. 2. can. 12. Arausino 1. can. 3. Carthagin. 4. can. 77. et 78. Ancirano can. 22. præcipientibus, ne morituris vtiaticum (quod necessarium appellauit Nicenum concilium)

Ferd. de Castro Sum. Mor. Pars 1. v.

negaretur. At si necessarium non esset saltem ex præcepto, nec concilium necessarium diceret, nec eo rigore præcipere- tur sacerdotibus illius ministratio, nec à cura, & diligentia, qua monet Trident. sess. 13. cap. 6. cautum esset, vt in Ecclesiis pro infirmis asseruaretur. Adde nullo tempore fidelem magis indigere auxilio huius sacramenti, quam tempore mortis, vtrpote in quo diabolus sciens quia modicum tempus habet, grauiore insidias parat, & pro viribus deicere procurat: decebat ergo eo tempore præcipi huius antidoti sumptionem.

5. Hinc videtur euidenter inferri eommunicantem extra periculum mortis non solum posse, sed teneri sacram Eucharistiam in periculo mortis constitutum suscipere. Quia communicatio facta ante periculum mortis non præcipitur, ergo ea satisfieri non potest communioni præceptæ. Impossibile enim est te præcepto satisfacere, nisi opus præceptum exequaris. Atque ita docet optimè Valq. disp. 214. cap. 2. à num. 13. Henric. lib. 8. cap. 4. Suar. disput. 69. sect. 3. Zambran. de Eucharistia. cap. 3. dub. 1. Tamesi Caiet. Armilla, Syluest. locis allegatis minus bene asserant communicantem in Paschate nec diuino nec Ecclesiastico præcepto obligatum esse in articulo mortis communicare. Quam sententiam probabilem reputat Eman. Saà verbo Eucharistia num. 1. Tolet. lib. 6. sum. cap. 18. in fine.

6. Sed quid si communicatio Paschalis, vel alia communicatio non longè ante periculum mortis, V. g. sex, vel octo diebus facta fuerit, eritne sufficiens, vt præcepto diuino in articulo mortis communicandi censeri satisfactæ? Affirmant Paludan. in 4. dist. 9. quest. 1. art. 2. n. 16. et 17. Sotus dist. 12. quest. 1. art. 11. Suar. disp. 69. sect. 3. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 5. q. 1. n. 4. Egid. de Coninch. q. 80. art. 11. dub. 3. n. 98. Bonac. disp. 4. quest. 7. pun. 1. num. 2. & alij. Mouentur, quia re ipsa opus præceptum executus es, siquidem proximè ante periculum mortis communicaueris, censeri enim in ipso periculo tempore communicare, quod enim parum distat, nihil distare videtur. Aliàs coactus esses bis eodem die communicare contra consuetam, & receptam consuetudinem. Nam ponamus te sanum manè communicasse, & vespere in periculum mortis manifestum incidisse, si præcepto diuino communicandi in articulo mortis satisfactum non est communione extra periculum facta, obligatus esses vespere communicare, atque adè bis eodem die. Neque Ecclesiastica lex eam communionem prohibere poterit.

7. Cæterum etsi prædicta sententia præcipue ob Doctorem autoritatem satis probabilis sit, probabiliorè existimo negantem ea communione proxima periculo mortis præcepto diuino communicandi in articulo mortis satisfactum esse. Sic docuit Valq. disp. 214. cap. 2. à n. 14. Ducor ea ratione, quia communicatio ante periculum mortis est communicatio voluntaria non obligatoria, sed communioni obligatoræ nequit fieri satis per communionem, quæ præcepta non fit. Ergo communioni debet in articulo mortis per communionem antecedentem tale periculum nequit satisfieri. Secundo si communioni debet in articulo mortis est satisfactum ea communione antecedente periculum, constitutus in articulo mortis periculo non poteris non ieiunare communicare in sententia illorum Doctorem, qui negant singulis diebus ægrotum periculosum communicare non ieiunare posse, quia ea communicatio necessaria non est, sicuti non est necessarium bis in eadem infirmitate communicare.

8. Ratio vero in contrarium non vrget. Nam esto illa communicatio extra periculum mortis facta, distet parum quoad physicam substantiam à communione, quæ fieret in periculo, quoad obligationem; tamen multum distat, cum ea sub obligatione non ceciderit, sicuti communicatio facta proximè ante pascha parum à tempore paschali distet, distat tamen multum à communione, quæ eo tempore præcipitur, siquidem priori communioni, vtrpote non præcepta non fit satis communioni paschali debet. Sequelam autem, quæ ex hac doctrina videtur inferri plures Doctores ex Salmanticensi, & Vallisoleana. Vniuersitate consulti non renuunt concedere. Neque enim reputant inconueniens ob hanc causam bis eodem die communicare, sicuti bis eodem die communicare quis potest, ne sacramento aliqua grauis irreuerentia fiat. Sed concedamus gratis incidenter eodè die, quo communicauit in periculo mortis non posse eo die communicare, vti docent exprelsè Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 4. cap. 5. n. 5. Egid. de Coninch. q. 80. art. 11. dub. 3. n. 100. non inde inferitur præcepto diuino communicandi in eo periculo non astringi, astringitur namque per se, tamesi per accidens ex præcepto Ecclesiæ excusetur. Sicuti si constituto in articulo mortis periculo graue crimè committeri in detestationem illius criminis leg. Ecclesiastica denegatur vtiaticum, excusatus ipse esset à præcepto diuino sumendi vtiaticum, tamesi per se eo præcepto teneretur. Sic constitutus in articulo mortis periculo teneretur per se communicare, quamuis eo die extra periculum communicauerit. Excusatur tamen ab hac obligatione ob prohibitionem Ecclesiæ, quæ merito id prohibere potest ob reuerentiam tantò sacra-

tramento debitam. Neque hæc prohibitio est abrogatio diuini præcepti, sed illius usus debita limitatio.

9. Rursus extra mortis articulum interdum in vita asserunt communiter Doctores præceptum diuinum communicandi obligare. Nam cum proprius effectus illius sit animam suscipientis nutrire, & roborare aduersus insidias diaboli, vt in accepta gratia perseueret immemor, & satis contemptor propriæ salutis esset, qui in suscipiendo hoc salutifero remedio negligens existeret. Ob hæc causam per tres vel quatuor annos communionem omittem præcepti diuini reum asserunt Suar. *disp. 69. sect. 3.* Bonac. *disp. 4. q. 7. pun. 1. à num. 8.* etiam seclusa aliqua Ecclesiæ determinatione. Mihi tamen verius apparet quod tradidit Vasq. *disp. 214. cap. 3. à num. 20.* cui ex parte consentit Egid. de Coninch. *q. 80. art. 11. dub. 3. in fine*, seclusa determinatione Ecclesiæ nullius peccati reum esse, qui toto vitæ tempore, ique ad mortis periculum omitteret communionem. Nam præcepta affirmatiua determinatum tempus, & cognitum habere debent, in quo executioni mandentur. At seclusa determinatione Ecclesiæ nemini constat, nec constare potest, quod tempus Christus huius præcepti executione signauerit præter mortis articulum. Ergo extra illud nemo præcepto diuino obligari potest. Et confirmo. Ponamus Christum Dominum instituisse hoc sacramentum, præcepisseque in vita sumendum, quoties Ecclesiæ sua lege determinauerit. Sanè ex hac constitutione, & decreto, quod rationi maximè consentaneum est, inferretur manifestè neminem obligatum esse ex diuino præcepto Eucharistiam sumere, antequam Ecclesiæ tempus sumptionis determinauerit, quia obligatio diuini præcepti ab ea determinatione pendet, & sub ea determinatione profertur.

10. Sed an hoc præceptum diuinum de sumenda Eucharistia tempore vitæ, & mortis obliget non solum fideles ratione vtentes, sed etiam infideles? variant Doctores. Affirmant, obligari Suar. *disp. 69. sect. 2. dub. 1. Vasq. disp. 214. c. 4. in princ.* Egid. de Coninch. *q. 80. art. 11. dub. 2. numer. 97.* Mouentur, quia Christus Dominus tam baptizatos, quam non baptizatos suo præcepto obligare potuit. Quod autem de facto obligauerit inde colligitur, quia verba illa *Ioan. 6.* Nisi manducaueritis carnem filij hominis, & biberitis eius sanguinem, quibus hoc præceptum latum est, Capharnaitis sunt dicta, inter quos plurimi erant non baptizati. Neque huic obligationi obstat, quod infideles non possint hoc sacramentum recipere, nisi baptismum susceperint, quia potest obligatio suscipiendi Eucharistiam obligationem suscipiendi baptismum præsupponere, & vtraque infidelis afficere sicuti obligatio penitentia, & Eucharistia existentes in peccato mortali afficit, tamen Eucharistia receptio receptionem penitentia præsupponat.

11. Cæterum verius cenfeo infideles Eucharistia præcepto non astringi, & ad eodè omittentes in articulo mortis baptismum, & communionem solius omissionis baptismi reos esse. Sic docuit Sotus in *4. dist. 18. q. 1. art. 3. concl. 1.* Thom. Sanch. *lib. 3. in decal. cap. 12. num. 15.* Ratio est, quia Christus Dominus noluit infideles durante infidelitate capaces fieri Eucharistia. Non enim pro ipsis, sed pro fidelibus baptizatis hoc sacramentum sicut, & reliqua instituit. Ergo suo præcepto noluit eos obligare, vt ipse qui sunt incapaces Eucharistiam sacramentaliter suscipiendi: in quo est magnum discrimen à peccatoribus baptizatis. Hi enim capaces sunt Eucharistia suscipiendæ etiam non præmissa penitentia, ideoque astringi possunt præcepto illam sumendi, eique satisfacere possunt penitentia omissione. At non baptizati neque capaces sunt Eucharistia sacramentaliter suscipiendæ, neque illius susceptione quæ sacramentalis non est, præcepto Eucharistia sacramentaliter suscipiendæ satisfacere possunt. Hanc rationem confirmat optimè Sanch. exemplo illius, qui voto astringitur religionis assumendæ, qui est obligationem habeat assumendi religionis statum, & eo assumpto teneatur castitatem, paupertatem, & obedientiam seruare: at dum illius status assumptionem omittit, paupertatis, castitatis, & obedientia obligatione non tenetur, quia hæc obligationes supponunt statum assumptum. Sic est in præsentibus. Quilibet infidelis obligatus est baptismum suscipere, quo suscepto obligatur ad Eucharistia susceptionem. At ante baptismum susceptionem nullatenus ad suscipiendam Eucharistiam obligatur, quia hæc obligatio solum baptismi susceptionem spectat.

P V N C T U M XV.

De obligatione suscipiendi Eucharistiam ex præcepto Ecclesiastico.

1. Pro diuersitate temporum diuersimodè latum fuit præceptum de Eucharistia sumptione. Et quid in præsentibus

2. Quid nomine Paschatis intelligatur.
3. Non communicans tempore paschatis an postea communicare teneatur? Tenetur si oneratus ex consilio confessarij.
4. Si ex legitimo impedimento, affirmant aliqui.
5. Negant plures siue ex malitia, siue ex impedimento omit-tat.
6. Quis inferantur ex hac sententia.
7. Affirmandum est teneri communicare, siue ex malitia, siue ex impedimento omiserit.
8. An prauidentis te impediendum esse à communione tempore paschatis teneri prauentire? Sub distinctione respondetur.
9. Quis persona teneatur hoc præcepto.
10. Nulla alia communione sit iuris huic præcepto, nisi sit de manu proprij sacerdotis.
11. Communione peccaminosa plures negant te huic præcepto posse satisfacere.
12. Verius est oppositum.
13. Soluitur fundamentum contrariae sententia.
14. Quis poena afficiatur huius præcepti transgressores.
15. Iure communi nullus crebrius quam semel in anno obligatus est communicare.

1. P Ræcedenti puncto diximus obligationem in vita sumendi Eucharistiam ex diuino præcepto dispositioni Ecclesiæ relictam esse. Quia dispositione, seu determinatione facta non solum præcepto Ecclesiastico, sed diuino teneris Eucharistiam sumere. Variè Ecclesiæ in hac dispositione processit. Nam tempore nascentis Ecclesiæ, quia charitas, & deuotio fidelium feruentior erat, & grauior illorum necessitas ob tyrannorum persecutionem, & aliorum infidelium incursum, singulis diebus dispositum erat hoc sacramentum suscipi. Constat ex Anacleto Papa, *epist. 1. cap. 2.* & refertur in *cap. episcopos de consecrat. dist. 1.* vbi singulis diebus non communicans priuandus venit Ecclesiæ ingressu, quia sic Apostoli stauerunt, & sancta Romana tenet Ecclesiæ, de qua consuetudine vide *Can. 10. Apostolorum.* Dionysium de Ecclesiast. Hierarch. *cap. 3.* Clement. Roman. *lib. 2. Apostolic. constitut. cap. 57. sub finem.* Postea vero frigescente charitate, & fidelium multitudine crescente Fabian. Papa re-latus in Gratiano in *cetiam si non frequentius de consecrat. dist. 2.* & concil. Agathense relatum in *cap. saculares eadem dist. ter in anno decretum est suscipi debere Eucharistiam, nempe in Natali Domini, in Paschate, & Pentecoste. Tandem Innocent. III. in c. omnis vtriusque sexus de penitent. & remissionibus.* ob varias causas ibidem enumeratas decreuit semel anno, scilicet tempore Paschatis Eucharistiam sumendam esse, quod præceptum aliis abrogatis vsque ad hæc tempora vigeret. Pro illius igitur explicatione inquires quod tempus nomine paschatis intelligatur, quas personas afficiat hoc præceptum, qua communione illi possit fieri satis, quæ poena transgressori-bus sit imposta?

2. Nominè Paschatis non solum diem resurrectionis, sed octo antecedentes, & octo subsequentes nempe à dominica palmarum vsque ad dominicam in Albis inclusiue comprehendendi praxis, & communis vsus Ecclesiæ probat, ex declaratione Eugenij IV. teste Nauar. *cap. 21. numer. 45.* Ex consuetudine, vel ex privilegio hoc tempus extenditur aliquibus locis pro tota quadagesima, vt Conimbrix, & Mediolani testatur Egid. de Coninch. *q. 80. art. 11. dub. 4.* & Fagund. de tercio Ecclesiæ præcepto *lib. 1. cap. 5.* id ipsum de tota Lusitania affirmat. D. Hispan. refert Azor. *t. 1. lib. 7. cap. 41. quæst. 4. ex declaratione Clement. II. teste Laurentio Episcopo Prænestino, & Cardinali sanctorum IV. Coronator. in quolibet die quadagesima huic præcepto fieri posse satis. Cui sententia suscribit Fagundez dicto loco Eman. Saad. verbo Eucharistia num. 8.* Sed de consuetudine, & declaratione Clementis (vt dicit Suar. *disp. 70. sect. 2. concl. 2.* mihi non constat. Quinimo legi constitutionibus synodali-bus plurium locorum fideles astringi intra illos quindecim dies paschatis communicare, extensione in aliquibus facta vsque ad dominicam 2. pastoris boni, vt in diocesi Compostellana, vbi transacta hac dominica fertur ipso iure excommunicatio aduersus omnes illos, qui in illis octo diebus sequentibus non communicauerint: à qua excommunicatione etiam denunciata poterunt parochi absoluerè vsque ad dominicam infra octauam Ascensionis imposita penitentia salu-tari. Ultra illud tempus est excommunicatio referuata. Sicuti dicitur in *constitutionibus Compostellanis. §. 1. de la penitencia. n. 2. fol. 17.* Quapropter constitutiones cuiuscunque diocesis spectandæ sunt.

3. Sed difficultas est, an si supra dicto tempore paschatis vel ex malitia, vel ex aliquo impedimento non communicasti, tenearis communicare, cum primum possis? Et quidem si eo tempore communionem omististi ex consilio confessarij, non est dubium te obligatum esse eo tempore communicare, quod fuerit à confessario signatum. Quia in dicto c. omnis vtriusque sexus de penitent. & remissionibus conceditur,